

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	6422201095
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6422201095.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého X. F., narodeného XX. O. XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica, pracovisko Žiar nad Hronom, dieťa matky H. G. P., J., narodenej XX. C. XXXX, E. XXX, t.č. bytom P. X, H., Š. F.M., právne zastúpenej advokátskou kanceláriou JURAJ MACÍK advokátska kancelária, s.r.o., Banská Bystrica, Petelenova 4, IČO: 54 459 958, a otca H. J. F., narodeného XX. R. XXXX, L. L., L. XX, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou ProAdvokat, s.r.o., Banská Bystrica, Cementárenská cesta 17, IČO: 54 864 313, o nezhode rodičov pri vyst'ahovaní maloletého do cudziny, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 22P/84/2022, o dovolaní otca maloletého X. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. apríla 2024, 15CoP/155/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej „odvolací súd“) zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 31. augusta 2022 č. k. 22P/84/2022-96 vo výroku II., ktorým súd prvej inštancie návrh matky zamietol tak, že udelil súhlas za otca maloletého s vyst'ahovaním maloletého dieťaťa X. F., narodeného dňa XX. O. XXXX, štátneho občana Slovenskej republiky, na územie Š. F. (výrok I.); vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie návrh otca na prerušenie konania zamietol ponechal napadnutý rozsudok nedotknutý (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 35 a § 43 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), § 164 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uviedol, že

po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh matky na nahradenie súhlasu otca s vyst'ahovaním maloletého do cudziny nie je dôvodný. Poukázal na ustanovenie § 43 Zákona o rodine, podľa ktorého maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Maloletý X. svoj názor prezentoval pred psychologičkou ako aj pred kolíznym opatrovníkom, následkom čoho u neho došlo k zhoršeniu psychického stavu, čo podľa názoru súdu prvej inštancie preukazovalo, že jeho názor mohol byť ovplyvnený jednak jeho zdravotným stavom a jednak skutočnosťou, že momentálne je výhradne v spoločnosti matky, ktorá má na vyst'ahovanie do Y. jednoznačný názor a ktorý zdieľa aj dieťa. Podľa názoru súdu prvej inštancie maloletý X. nedokáže vyhodnotiť všetky dôsledky, ktoré trvalé vyst'ahovanie do cudziny so sebou prináša, a to zvlášť za situácie, v ktorej sa momentálne nachádza. Z uvedených dôvodov, aj napriek vyjadrenému kladnému názoru dieťaťa, návrh matky zamietol, argumentujúc tým, že prihliadol na záujem dieťaťa, ktorým je právo na zachovanie rovnocenného vzťahu k obidvom rodičom. K zamietnutiu návrhu otca maloletého na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 32P/60/2022 súd prvej inštancie uviedol, že na prerušenie konania neboli splnené podmienky, pretože predmetom konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 32P/60/2022 nie sú také skutočnosti alebo otázky, vyriešenie ktorých by malo význam pre rozhodnutie v tejto veci. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

1.2. Krajský súd v Banskej Bystrici (na odvolanie matky maloletého) rozsudkom z 15. júna 2023 č. k. 11CoP/3/2023-391 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým návrh matky zamietol, zmenil tak, že udelil súhlas za otca maloletého s vyst'ahovaním maloletého X. F., narodeného XX. O. XXXX do Y. F.. Vo výroku I., ktorým súd prvej inštancie návrh otca na prerušenie konania zamietol, zostal napadnutý rozsudok nedotknutý. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania (výrok III.). Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 18. júla 2023. Proti predmetnému rozsudku podal otec maloletého dovolanie.

1.3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 26. októbra 2023 sp. zn. 8CdoR/4/2023 (v poradí prvom) rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. júna 2023 sp. zn. 11CoP/3/2023 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie. Mal za to, že pokiaľ Krajský súd v Banskej Bystrici vec predloženú mu na odvolanie nepostúpil podľa § 6 ods. 1 CMP po 01. júni 2023 funkčne príslušnému Krajskému súdu v Žiline a rozhodol sám o odvolaní matky rozsudkom zo dňa 15. júna 2023 nepostupoval v zmysle vyššie uvedeného zákonného ustanovenia a rozhodol tak ako súd nesprávne obsadený. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) a následne podľa § 420 písm. e) CSP, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP) tomu odvolaciemu súdu, ktorý bol príslušný na prejednanie odvolania a to Krajskému súdu v Žiline. Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd už ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezaoberal. Ústavný súd Slovenskej republiky dňa 26. marca 2024 uznesením sp. zn. III. ÚS 162/2024-15 ústavnú sťažnosť matky dieťaťa na postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odmietol.

1.4. V rámci odvolacieho konania vedeného už na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 15CoP/155/2023 matka maloletého podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby súd nariadil neodkladné opatrenie na nahradenie súhlasu otca s dočasným vyst'ahovaním maloletého do cudziny, konkrétne do Š. F.Á., s účinnosťou odo dňa nariadenia neodkladného opatrenia, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej sp. zn. 22P/84/2022. O tomto návrhu rozhodol odvolací súd (Krajský súd v Žiline) uznesením z 21. decembra 2023 č. k. 15CoPno/5/2023-750, ktorým udelil dočasný súhlas za otca maloletého s vyst'ahovaním dieťaťa X. F., narodeného dňa XX. O. XXXX na územie Y. F. s tým, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 22P/84/2022. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27. decembra 2023.

2. Odvolací súd sa (v poradí druhom rozhodnutí) po prejednaní odvolania matky maloletého proti výroku

II., ktorým súd prvej inštancie návrh matky zamietol, nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, tak ako je prezentovaný vyššie (viď bod 1.1.). Mal za to, že od vyhlásenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie došlo k výraznej zmene pomerov na strane dieťaťa, ktoré je od 25. júla 2023 vystáňované do Y. F., na základe v tom čase právoplatného a vykonateľného rozsudku odvolacieho súdu (Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. júna 2023 sp. zn. 11CoP/3/2023 - pozn. dovolacieho súdu) a následne na základe neodkladného opatrenia vydaného v odvolacom konaní (vedeným pred Krajským súdom v Žiline). Odvolací súd mal za to, že rozhodnutie prvoinštančného súdu je v rozpore s prejavovým želaním maloletého vystáňovať sa spolu so svojou matkou do Š.A. F. a tým pádom je aj v rozpore s jeho najlepším záujmom, ktorý je daný predovšetkým tým, čo si maloletý X. skutočne želá a čo chce. Odvolací súd poukázal na články 3 ods. 1 a 12 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, z ktorých vychádza aj naša vnútroštátna právna úprava (Čl. 4, veta druhá Základných princípov CMP a Čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine), v zmysle ktorých posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa musí zahŕňať rešpektovanie práva dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor a brať do úvahy jeho požiadavky v každej záležitosti, ktorá sa ho týka. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovení § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ mal za to, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci z dôvodu, že odvolací súd sa zameriaval výlučne na názor maloletého, ktorý považoval za ťažiskový, pričom absolútne opomenul iné skutočnosti významné pre rozhodnutie vo veci samej. Súd by mal posudzovať dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti. Dovolateľ uviedol, že mu nie je zrejmé ako odvolací súd posúdil ostatné dôkazy v predmetnom konaní vzhľadom na jeho špecifiká (bránenie v styku otcovi zo strany matky, prebiehajúce konanie o úpravu rodičovských práv a povinností a pod.). Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu tak determinuje fakt, že odvolací súd absolútne opomenul koreláciu medzi konaním sp. zn. 32P/60/2019 (kde sa jedná o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému X. a na to nadväzujúce konanie matky, ktorá vytrvalo porušuje uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici bránením styku otca s maloletým) a konaním sp. zn. 22P/84/2022, ktorého cieľom je nahradenie prejavu vôle otca s trvalým presťahovaním maloletého X. do Š. F.. Mal za to, že súd musí zväziť širší záujem dieťaťa, ktorým je naplnenie cieľov jeho riadnej výchovy a urobiť všetky kroky smerujúce k tomu, aby sa eventuálne narušený vzťah medzi rodičom a dieťaťom rehabilitoval, resp. prehĺbil. Rozsudok odvolacieho súdu však svojimi následkami pre vzťah otca a syna prispeje len k jeho zhoršeniu. V danej súvislosti dal otec maloletého do pozornosti dovolaciemu súdu nález Ústavného súdu Českej republiky I.ÚS 2482/13, z ktorého záverov vyplýva, že pri preskúmaní rozhodnutí všeobecných súdov týkajúcich sa starostlivosti o dieťa by sa vždy malo posudzovať, či prijaté opatrenia boli urobené v najlepšom záujme dieťaťa (článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa, na ktorý dovolateľ poukázal), či boli na účely zistenia najlepšieho záujmu dieťaťa zhromaždené všetky potrebné dôkazy a či na základe ich posúdenia súdy dospeli k správnym skutkovým záverom. Poukázal i na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. júna 2016 sp. zn. 5Cdo/492/2015, v ktorom tam konajúci senát upozornil, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. c/a Fínsko z 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57 - 59). Relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je v danom prípade podľa dovolateľa právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa názoru dovolateľa bola právna otázka - či má prednosť názor maloletého dieťaťa pred jeho najlepším záujmom (a či jeho najlepším záujmom trvalé odsťahovanie do Š. F.) s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu a zjavnú snahu matky o pretrhnutie väzieb otca so synom (ak by bola vyriešená správne), odvolací súd by nevyhnutne rozhodol inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

4. V písomnom vyjadrení k dovolaniu matka maloletého navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník maloletého k dovolaniu otca maloletého uviedol, že zotrváva na svojich vyjadreniach uvedených na pojednávaní konanom na Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 15. apríla

2024.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnený subjekt, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Otázku naformuloval tak, „či má prednosť názor maloletého dieťaťa pred jeho najlepším záujmom (a či jeho najlepším záujmom je trvalé odsťahovanie do Š. F.) s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu a zjavnú snahu matky o pretrhnutie väzieb otca so synom“. Prezentoval, že ak by bola uvedená otázka vyriešená správne, odvolací súd by nevyhnutne rozhodol inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

10. V kontexte na formuláciu nastolenej právnej otázky (viď bod 9.) dovolací súd uvádza, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

11. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

12. V danom prípade je rozhodnutie odvolacieho súdu založené na právnom závere, že rozhodnutie

prvoinštančného súdu je v rozpore s prejavovým želaním maloletého vystať sa spolu so svojou matkou do Š. F. a tým pádom je aj v rozpore s jeho najlepším záujmom, ktorý je daný predovšetkým tým, čo si maloletý X. skutočne želá a čo chce. Odvolací súd poukázal na články 3 ods. 1 a 12 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Čl. 4, veta druhá Základných princípov CMP a Čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, v zmysle ktorých posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa musí zahŕňať rešpektovanie práva dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor a brať do úvahy jeho požiadavky v každej záležitosti, ktorá sa ho týka

13. K namietanému hodnoteniu prejavového názoru maloletého X., dovolací súd uvádza, že vo veciach úpravy styku musí brať súd do úvahy špecifiká každého jedného prípadu a z týchto skutočností vyabstrahovať, čo je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a za týmto účelom zisťovať tiež názor maloletého dieťaťa (§ 116 ods. 2 CMP).

14. K otázke vyhodnotenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 9. októbra 2014 sp. zn. II. ÚS 662/2014 uviedol, že z celkového kontextu právnej úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako i z Dohovoru o právach dieťaťa, Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti pripomína, že medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodiča sa musí nájsť spravodlivá rovnováha (napr. rozsudok ESLP vo veci Olsson proti Švédsku, č. 10465/83). Prisúdil sa zvláštny význam zvrchovanému záujmu dieťaťa, ktorý podľa svojej povahy a závažnosti môže prevážiť nad záujmom rodiča. Uvedené konštatovania majú na mysli potrebu nájdania určitého a konkrétneho spôsobu zosúladenia toho, čo je v záujme maloletého dieťaťa a čo je v záujme jeho rodičov.

15. Z nálezu ústavného súdu z 2. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 378/2019 taktiež vyplýva, že „pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne či už pozitívne alebo negatívne väzby maloletého ku každému z rodičov, tobož, ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie“.

16. Podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

17. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

18. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré by nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu.

19. Z obsahu podstatných skutočností z výsluchu maloletého X. vyplynulo, že dieťa so svojím otcom žiť nechce, v súčasnosti dokonca s ním odmieta kontakt a styk. Maloletý svoj názor presťahovať sa do Y. prezentoval pred detskou klinickou psychologičkou J.. J. (obdobne aj v lekárske správach H.. O.), ako aj pred kolíznym opatrovníkom v rámci sociálneho šetrenia dňa 26. júla 2022 (viď správa kolízneho opatrovníka zo dňa 23. augusta 2022, č. I. 130 súdneho spisu). Kolízny opatrovník v odvolacom konaní vzhľadom na aktuálnu situáciu, vyslovil súhlas s vystaňovaním maloletého dieťaťa do Š.A. F.. Aj podľa názoru dovolacieho súdu uvedenému prejavovému názoru maloletého nie je možné nevenovať náležitú pozornosť s prihliadnutím na jeho rozumovú vyspelosť, vek (12 rokov) a narušený vzájomný vzťah medzi ním a otcom. V kontexte uvedeného preto namietané hodnotenie prejavového názoru nemožno

považovať za dôvodné, i napriek prezentovaným názorom otcom v dovolaní, ktorý s interpretáciou výsledku obsahu pohovoru s maloletým odvolacím súdom nesúhlasil. Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdené nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

20. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06), čo sa ale podľa názoru dovolacieho súdu preskúmvanej veci netýka.

21. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07), ktorú povinnosť si odvolací súd v danom prípade splnil riadne. V uvedenom smere v bode 31. napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že „...z predložených správ - potvrdenia o návšteve tenisovej školy, potvrdenia o absolvovaní kurzu nemeckého jazyka, z fotodokumentácie zo životných udalostí maloletého X. vo Š. je zrejmé, že maloletý je vo Š. spokojný, šťastný a etablovaný a v prípade, že by mal byť vyňatý z prostredia naspäť do prostredia v Slovenskej republike len pre prianie svojho otca, nebolo by to v jeho záujme. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo v rozpore s prejavovým želaním maloletého vystáť sa spolu so svojou matkou do Š.j F. a tým pádom aj v rozpore s jeho najlepším záujmom v zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, nakoľko maloletý X. si skutočne želal vystáť sa s matkou. V súčasnosti je rodina už vystávaná do Š. F.. Podľa názoru odvolacieho súdu sú tu okolnosti, ktoré je potrebné brať na zreteľ, a to, že úspech v podobe šťastného a spokojného života X. Y. Š., jeho komplexná adaptácia na prostredie vo Š.A., jeho názor a prianie žiť trvalo vo Š. E.e potrebné brať na zreteľ aj v rozhodovaní pri nezhode rodičov. Obzvlášť v situácii, keď maloletý X. bol do júla 2023 sýtený udalosťami a dôsledkami, ktoré do života dieťaťa za normálnych okolností nepatria. Súd prvej inštancie nemal ani poukazujúce na citové a psychické rozpoloženie maloletého v čase jeho rozhodovania prejavujúcu vôľu spochybňovať. V tomto smere odvolací súd poukázal na čl. 3 ods. 1 a čl. 12 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, z ktorých vychádza aj vnútroštátna právna úprava (čl. 4 veta druhá Základných princípov CMP a čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine), v zmysle ktorých posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa musí zahŕňať rešpektovanie práva dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor a brať do úvahy jeho požiadavky v každej záležitosti, ktorá sa ho týka...".

22. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolateľom formulovaná otázka je otázkou skutkovou a preto nespĺňa predpoklady na založenie dovolacieho prieskumu a dovolateľom uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu z 22. júna 2016 sp. zn. 5Cdo/492/2015 nie je pre prejednávanú vec aplikovateľné pre odlišné skutkové okolnosti. Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľa v zmysle § 447 písm. f) CSP odmietol.

23. Záverom dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že v čase začatia konania matka spolu s maloletým žili na adrese P. XX, L. L., teda v obvode Okresného súdu Banská Bystrica, čím bola na konania daná miestna príslušnosť tohto súdu. Podstatnou skutočnosťou majúcou vplyv na túto predmetnú otázku je však trvalé vystávanie maloletého zo Slovenskej republiky na územie Š. F., ku ktorému došlo v dôsledku rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. júna 2023 č. k. 11CoP/3/2023-391, resp. Krajského súdu v Žiline zo dňa 15. apríla 2024 č. k. 15CoP/155/2023-913, keďže skoršie rozhodnutie bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušené. Krajský súd v Žiline

vyššie uvedeným rozhodnutím zmenil rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom tak, že udelil súhlas za otca maloletého s vystaňovaním maloletého do Š. F.. Na základe uvedeného sa matka spolu s maloletým dňa 25. júla 2023 vystaňovali do Š. F., kde maloletý nastúpil do školy v H., bol zaevidovaný u lekára a spolu s matkou im bolo udelené povolenie na pobyt (viď. tiež zistenia vyplývajúce zo spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 32P/60/2019). Z uvedeného je zrejmé, že premiestnenie maloletého bolo v danom prípade oprávnené, keď súhlas otca s vystaňovaním maloletého bol nahradený súdnym rozhodnutím a matka s maloletým opustili územie Slovenskej republiky až po právoplatnosti predmetného rozhodnutia. Po tom ako bolo rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušené Najvyšším súdom Slovenskej republiky, bol dočasný súhlas za otca s vystaňovaním maloletého udelený neodkladným opatrením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 15CoPno/5/2023. Do konania tak vstúpil cudzí prvok. Keďže Š. F. nie je členom Európskej únie, pri posudzovaní rozhodnej otázky (t.j. obvyklého pobytu dieťaťa) nie je možné aplikovať právne akty Európskej únie. Za daných okolností sa aplikuje Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzavretý dňa 19. októbra 1996, ktorého ustanovenia majú prednosť pred uplatnením právneho poriadku Slovenskej republiky. Článok 5 Dohovoru upravuje otázku právomoci tým spôsobom, že táto je daná príslušným orgánom zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt s tým, že ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa na územie iného zmluvného štátu, nadobudnú s výnimkou ustanovenia článku 7 (v prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa) právomoc orgány štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa. Z ustanovení Dohovoru je zrejmé, že pripúšťa prípady, kedy v priebehu konania môže dôjsť k strate predchádzajúceho obvyklého pobytu a získaniu nového obvyklého pobytu, v dôsledku čoho zmena obvyklého pobytu zbavuje orgány predchádzajúceho obvyklého pobytu ich právomoci prijímať opatrenia na ochranu dieťaťa. Obvyklým pobytom maloletého dieťaťa sa považuje miesto, ktoré odzrkadľuje určitú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho, rodinného prostredia, pričom na tento účel sa berie do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky, dôvody pobytu na území členského štátu a premiestnenie sa rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v tomto štáte.

23.1. V danom prípade zo zisteného skutkového stavu (tiež z rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica z 27. februára 2025 sp. zn. 32P/60/2019, na ktoré poukazoval dovolať vo svojich námietkach) vyplýva, že maloletý sa na územie Š. presťahoval aj s matkou s úmyslom trvalého žitia v tomto štáte. Dňa 16. augusta 2023 nastúpil do školy v H., taktiež je tam vedený u lekára - pediatria. Zároveň má v tomto prostredí vytvorené rodinné zázemie, keď býva s matkou, s ktorou má vytvorenú pevnú citovú väzbu a jej manželom, pričom ako vyplýva z vyjadrenia matky, vo Š.A. plánuje žiť natrvalo, za ktorým účelom pre seba aj maloletého absolvovala nevyhnutné administratívne procesy, výsledkom ktorých bolo udelenie povolenia na pobyt pre ňu aj maloletého. Matka bola v rozhodnutí trvalého vystaňovania konzistentná a za týmto účelom iniciovala návrh na udelenie súhlasu za otca s vystaňovaním maloletého, teda jej úmyslom bola bezpochyby zmena trvalého charakteru, s čím musel byť pri odchode uzročený aj maloletý. Podporne preukázala stabilitu daného prostredia, keď sa jej manžel v roku 2023 stal občanom Š. F., kde žije viac ako 15 rokov, je tam zamestnaný a zabezpečil im bývanie. Z uvedeného vyplýva, že prítomnosť maloletého na území tohto štátu nemá len dočasný alebo príležitostný charakter a jeho matka v kooperácii so svojim manželom má v úmysle vytvoriť dieťaťu podmienky pre stále sociálne a rodinné zázemie. Nakoľko maloletý navštevuje školské zariadenie v H. je zrejmé, že ukončil školské vzdelávanie na území Slovenskej republiky a sociálne väzby si tak prirodzene vytvára a udržiava v prostredí, v ktorom sa nepretržite fyzicky zdržiava, teda centrum jeho života je aktuálne viazané na územie Š. F.. Aj keď maloletý nestráca väzbu na Slovenskú republiku, nakoľko je naďalej jej občanom a na jej území žijú ostatní členovia jeho rodiny, táto väzba nedosahuje požadovanú intenzitu v porovnaní s väzbou, ktorú má vytvorenú vo vzťahu k Y. a nemôže tak byť určujúca pre posúdenie obvyklého pobytu, pri ktorom súd posudzuje jednotlivé skutkové okolnosti v súhrne. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že maloletý už v súčasnosti nadobudol obvyklý pobyt na území Š. F.. Uvedená skutočnosť napokon aj viedla Okresný súd Banská Bystrica v uznesení z 27. februára 2025 sp. zn. 32P/60/2019 k vyhláseniu, že „nemá právomoc konať o úprave styku s maloletým, zákaze styku otca s maloletým a nezhode rodičov“ a k zastaveniu konania vo veci úpravy styku s maloletým, zákazu styku otca s maloletým a nezhody rodičov. Predmetné rozhodnutie

nadobudlo v uvedenej časti právoplatnosť dňa 29. marca 2025. Dovolací súd napriek uvedenému v súlade s princípom právnej istoty a legitímnych očakávaní skúmal procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru o odmietnutí dovolania.

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 CSP a § 52 CMP.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.